

รายงานการไปราชการ ประชุม สัมมนา ศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย ดูงาน ณ ต่างประเทศ
และการปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ
กรมส่งเสริมการเกษตร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ชื่อ-สกุล

(ภาษาไทย)

คำนำหน้า (นาย , นาง , น.ส.) ชื่อ ณิศรา สกุล สามบุญศรี

(ภาษาอังกฤษ)

Prefix (Mr. ,Mrs., Ms.) First Name Nissara Last Name Samboonsri

1.2 เกี่ยวกับที่ทำงาน

ตำแหน่ง (วิชาการ/บริหาร) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

หน่วยงาน (เช่น กอง/สำนัก) สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

โทรศัพท์.(หน่วยงาน) 02-9406100 โทรสาร.(หน่วยงาน) e-mai: (หน่วยงาน) Agriman34@gmail.com

หน้าที่ความรับผิดชอบ *

โครงการระบบการผลิตข้าวยั่งยืนแบบองค์รวม (Inclusive Sustainable Rice Landscape : ISRL)

1.3 ชื่อเรื่อง/หลักสูตร

ภาษาไทย การประชุมเชิงปฏิบัติการ FOLUR Asia Technical Workshop on Restoration

ภาษาอังกฤษ Invitation to FOLUR Asia Technical Workshop on Restoration

1.4 วัตถุประสงค์ของการเดินทางไป*

☒ ประชุม ☐ สัมมนา ☐ ฝึกอบรม ☐ ปฏิบัติการวิจัย
☐ ดูงาน ☐ ปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

1.5 แหล่งให้ทุน

ชื่อองค์กร/หน่วยงาน ผู้ให้ทุน องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ)

ประเภทของแหล่งทุน *

☐ ทุนของหน่วยงานต้นสังกัด ☒ ทุนของหน่วยงานอื่นๆ
☐ ทุนของหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่นๆ ☐ ทุนส่วนตัว

1.6 ประเทศที่ไป (ตอบได้มากกว่า 1 ประเทศ)*

1) สหพันธรัฐมาเลเซีย 2)
3) 4)

1.7 งบประมาณ – วันเดินทาง*

งบประมาณ-..... บาท

จากวันที่ 15/มิถุนายน/2568 ถึงวันที่ 19/มิถุนายน/2568

1.8 ภายใต้โครงการ/หน่วยงาน

ชื่อโครงการ Food Systems, Land Use and Restoration (FOLUR)

ของหน่วยงาน World Bank

1.9 คุณวุฒิ/วุฒิปัตร์ที่ได้รับ มีประสบการณ์ด้านการฟื้นฟูภูมิทัศน์ในพื้นที่เกษตร

ส่วนที่ 2 บทคัดย่อหรือสรุปย่อของหลักสูตร เพื่อประโยชน์ในการสืบค้น (ภาษาไทย/อังกฤษ)

2.1 บทคัดย่อหรือสรุปย่อของหลักสูตร*

โครงการ Food Systems, Land Use and Restoration (FOLUR) งบประมาณ 345 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ระยะเวลาดำเนินโครงการ 7 ปี ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (Global Environment Facility) และนำโดยธนาคารโลก

โครงการนี้มีเป้าหมายเพื่อปฏิรูประบบอาหารและการใช้ที่ดิน โดยประกอบด้วยองค์ความรู้ระดับโลก และโครงการใน 27 ประเทศ งานในระดับประเทศมุ่งเน้นการเร่งดำเนินการในพื้นที่ภูมิทัศน์และตลอดห่วงโซ่มูลค่าสำหรับสินค้าเกษตรหลัก 8 ชนิด ได้แก่ ปศุสัตว์ ไก่ ไก่ ปลา พืช ข้าวโพด น้ำมันปาล์ม ข้าว ถั่วเหลือง และข้าวสาลี

The Food Systems, Land Use and Restoration Impact Program (FOLUR) is a \$34.5 million, seven-year initiative funded by the Global Environment Facility and led by the World Bank.

Seeking to transform food and land use systems, the program consists of a global knowledge platform and 27 country projects. Country-level work focuses on accelerating action in landscapes and along value chains for eight major commodities, including livestock, cocoa, coffee, maize, palm oil, rice, soy and wheat.

ส่วนที่ 3 ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน ประชุม/สัมมนา ปฏิบัติการวิจัย และการไปปฏิบัติงาน

ในองค์การระหว่างประเทศ

3.1 วัตถุประสงค์ เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนมุมมองเกี่ยวกับการเร่งดำเนินการฟื้นฟูภูมิทัศน์ตลอดห่วงโซ่มูลค่า โดยมุ่งเน้นที่สินค้าเกษตรหลักสองชนิด ได้แก่ ข้าว และปาล์มน้ำมัน นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้โครงการฯ ภายใต้ FOLUR ได้หารือในประเด็นต่าง ๆ ร่วมกัน ได้แก่ ความท้าทายร่วมในการดำเนินกิจกรรมฟื้นฟูภูมิทัศน์ แนวปฏิบัติที่ดี และกลยุทธ์เชิงนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิทัศน์ในเอเชีย และแนวทางการดำเนินงานต่อไป

3.2 เนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญ ในเชิงวิชาการ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ไม่น้อยกว่า 1 หน้ากระดาษ A4 (หากมีรายงานฯ แยกต่างหากโปรดแนบไฟล์ PDF ขนาดไม่เกิน 5 MB ส่งด้วย)

* โปรดระบุองค์ความรู้ที่ได้รับให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามรายชื่อ

3.2.1 การรับมือกับความท้าทายของห่วงโซ่มูลค่าที่เกี่ยวข้องกับการตัดไม้ทำลายป่าในเอเชีย การปรับเปลี่ยนรูปแบบของพื้นที่การผลิต (กรณีศึกษาเกี่ยวกับแนวทางเชิงพื้นที่) มุ่งเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ การปลูกปาล์มน้ำมัน ผ่านการนำแนวทางการจัดการเชิงพื้นที่ระดับเขตการปกครองมาใช้ ซึ่งเป็นวิธีการที่ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยนำเสนอกรณีศึกษาในการดำเนินงานในอินโดนีเซีย ซึ่งรวมถึงการบูรณาการการปลูกปาล์มน้ำมัน ควบคู่กับการอนุรักษ์ป่าไม้และการฟื้นฟูระบบนิเวศ ผ่านการประสานงานของทุกภาคส่วนในพื้นที่ และนโยบายที่สนับสนุน

การใช้ที่ดินอย่างยั่งยืน ตลอดจนส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเกษตรกรรม การจัดการ ภูมิทัศน์การผลิตในบริบทระดับเขตการปกครอง รูปแบบการปลูกป่าเกษตรผสมผสานได้เป็นระบบที่นำมาใช้มากที่สุด

3.2.2 แนวทางเกษตรกรรมฟื้นฟูสำหรับข้าวและปาล์มน้ำมัน

1) การแนะนำเกษตรเชิงฟื้นฟู การผลิตข้าวอย่างยั่งยืนเพื่อฟื้นฟูสุขภาพของดิน แนวคิดหลัก ของ "เกษตรเชิงฟื้นฟู" เป็นแนวทางเกษตรกรรมที่ยั่งยืน และมุ่งฟื้นฟูระบบนิเวศ โดยเฉพาะ "ดิน" มุ่งเน้นการเพิ่ม ความอุดมสมบูรณ์ของดิน คาร์บอนในดิน และ ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต ส่งเสริมให้ระบบการผลิตอาหาร เกื้อกูล กับธรรมชาติ มากขึ้น หลักการสำคัญ 5 ประการของเกษตรกรรมฟื้นฟู ลดการรบกวนดิน เพิ่มความหลากหลายของ พืช ปลูกพืชคลุมดิน รักษาซากพืช เลี้ยงสัตว์ร่วมในพื้นที่ ในส่วนแปลงข้าวของเกษตรกร เพิ่มความหลากหลายของ ผลผลิตให้สูงสุด การปลูกแบบหมุนเวียน เลี้ยงเป็ด ปลา กุ้ง ปู ในพื้นที่นาข้าว ปฏิบัติอื่นๆ เช่น การทำนาเปียกสลับ แห้ง (AWD) คือ การทำนาโดยควบคุมระดับน้ำในแปลงนาให้มีความชื้นกับช่วงน้ำแห้งสลับกันในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อกระตุ้นให้รากและลำต้นของต้นข้าวแข็งแรงขึ้น เนื่องจากดินและรากได้รับอากาศพอ ก็สามารถดูดปุ๋ยได้ดีขึ้น ทำให้ลดการใช้ปุ๋ย ขอบขั้นนา (เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น แมลง)

2) บทเรียนจากการดำเนินงานส่งเสริมเกษตรกรรมเชิงฟื้นฟูในภูมิภาคปาล์มน้ำมันในประเทศ อินโดนีเซีย (กรณีศึกษา เป็นตัวอย่างที่สำคัญของความพยายามส่งเสริมเกษตรกรรมเชิงฟื้นฟูในพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน โดยมุ่งเน้นการบูรณาการการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความครอบคลุมในโซ่อุปทาน เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม บทเรียนสำคัญที่ได้จากโครงการนี้ ได้แก่: การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของเกษตรกรชุมชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนของโครงการ การใช้แนวทาง เกษตรกรรมเชิงฟื้นฟูที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่นและสภาพภูมิประเทศ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ควบคู่กับการเพิ่มผลผลิตและรายได้ของเกษตรกร การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อ ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง การเผชิญและแก้ไขความท้าทาย เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความขัดแย้งด้าน ที่ดิน และข้อจำกัดด้านเทคนิคและทรัพยากร

3.2.3 ระบบวนเกษตรในพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน

การลดผลกระทบความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสัตว์ป่าในพื้นที่ปาล์มน้ำมัน ประเด็นเกี่ยวกับ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสัตว์ป่าในพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน โดยเฉพาะในภูมิภาคบอร์เนียว ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความ หลากหลายทางชีวภาพสูงและเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าหลายชนิด สาเหตุและลักษณะของความขัดแย้งระหว่าง มนุษย์กับสัตว์ป่าในภูมิภาคปาล์มน้ำมัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อทั้งชุมชนท้องถิ่นและระบบนิเวศ แนวทางและกลยุทธ์ ในการบรรเทาความขัดแย้งดังกล่าว เช่น การใช้เทคโนโลยี การสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน และมาตรการป้องกัน กรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่บอร์เนียว เป้าหมายเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและการดำเนินงานที่เหมาะสมใน การจัดการความขัดแย้งระหว่างมนุษย์และสัตว์ป่าในบริบทของภูมิภาคปาล์มน้ำมัน เพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์ความ หลากหลายทางชีวภาพควบคู่กับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3.2.4 ข้าวที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ

1) การปลูกข้าวแบบหว่านเมล็ดโดยตรง (Direct Seeded Rice - DSR) ซึ่งเป็นทางเลือก ลดการใช้น้ำและแรงงาน จะได้ผลดีและให้ผลผลิตสูง ต้องอาศัยการจัดการพืชและวัชพืชอย่างมีประสิทธิภาพเป้าหมาย ของการจัดการที่ดี เพิ่มผลผลิตข้าวในระบบ DSR ให้เทียบเท่าหรือสูงกว่านาดำ ลดต้นทุนแรงงานและน้ำ เพิ่มความ

ยั่งยืนและความสามารถในการปรับตัวของเกษตรกร เพิ่มความยั่งยืนในระบบการผลิตข้าว โดยเฉพาะในพื้นที่ที่เผชิญปัญหาภัยแล้งและขาดแรงงาน

2) โครงการระบบการผลิตข้าวยั่งยืนแบบองค์รวมในประเทศไทย (ISRL) มีเป้าหมายเพื่อบริหารจัดการพื้นที่อย่างยั่งยืน นำแนวทางการจัดการภูมิทัศน์แบบบูรณาการ พื้นที่ปรับปรุงภูมิทัศน์ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อช่วยเป็นส่วนหนึ่งให้ประเทศไทยเปลี่ยนผ่านไปสู่การผลิตข้าวที่ยั่งยืน ดำเนินการในจังหวัดเชียงราย และจังหวัดอุบลราชธานี องค์ประกอบของโครงการ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนานโยบายในระดับประเทศและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการบริหารจัดการ ภูมินิเวศการผลิตข้าวแบบบูรณาการ องค์ประกอบที่ 2 การบูรณาการการจัดการพื้นที่การเกษตรด้วยแนวคิดภูมินิเวศ เพื่อความยั่งยืนของเกษตรกรรมในจังหวัดเชียงรายและอุบลราชธานี องค์ประกอบที่ 3 ยกระดับการผลิตข้าวอย่างยั่งยืนและห่วงโซ่คุณค่าผ่านการลงทุนภาคข้าวของจังหวัด องค์ประกอบที่ 4 การจัดการความรู้และขยายผล โดยการเผยแพร่องค์ความรู้ของโครงการทั้งในระดับประเทศและภูมิภาค โดยมีแนวทางการดำเนินงาน 1. ส่งเสริมการปลูกข้าวแบบยั่งยืน เช่น การปรับระดับพื้นที่นาด้วยระบบเลเซอร์ Laser Land Levelling (LLL) เป็นปรับระดับพื้นที่ด้วยการใช้เครื่องเลเซอร์ในการวัดระดับและควบคุมกระบะเกลี่ยดิน โดยจะเกลี่ยดินจากที่สูงไปที่ต่ำ จนกระทั่งพื้นที่แปลงนาที่มีความสูง - ต่ำ ราบเรียบเสมอกัน การจัดการฟางและตอซัง Straw and Stubble Management (SSM) แปรสภาพของฟางข้าวและตอซังให้เกิดประโยชน์ ไกล่กลบ เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน และอัดก้อน เพื่อเป็นอาหารสัตว์หรือแปรรูป ลดการเผาฟางและตอซังสามารถลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และฝุ่นละออง PM2.5 การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง Alternate Wetting and Drying (AWD) เทคนิคทำนาโดยควบคุมระดับน้ำในแปลงนาให้มีช่วงน้ำขัง สลับกับช่วงน้ำแห้ง สลับกันไป ในช่วงเวลาที่เหมาะสมสามารถลดการปล่อยก๊าซมีเทน และทำให้ต้นข้าวแข็งแรง ต้านทานต่อแพร่ระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล 2. ทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และให้ความรู้แก่เกษตรกรต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ Crop Diversification, Rotation (CDR) การปลูกพืชหมุนเวียนยั่งยืน หรือ การปลูกพืชหลังนา การปลูกพืชที่สลับสับเปลี่ยนกันไปเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ของดินและปริมาณของน้ำ เช่น การปลูกถั่วเขียวหรือแดง ไร่หลังเก็บเกี่ยวข้าว 3. ทำการเกษตรที่ยั่งยืน 4.การบริหารจัดการเรื่องดิน การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยเท่าที่จำเป็น (พอดี) ตามความต้องการของพืช หากดินมีปัญหาต้องมีการจัดการที่ถูกต้องเหมาะสมโดยมีการประเมินหรือวิเคราะห์ความอุดมสมบูรณ์ของดินก่อนการปลูกพืชสามารถลดการปล่อยแก๊สไนตรัสออกไซด์ และทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง 5. การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) การจัดการศัตรูข้าวแบบผสมผสาน ย่อมาจาก Integrated Pest Management (IPM) หมายถึง การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน การเอาวิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชหลายวิธีมาปรับใช้ จุดเด่นคือ รักษาสมดุลระบบนิเวศ และ ลดการใช้ปริมาณสารเคมี 6. ส่งเสริมความเท่าเทียมในภาคการเกษตร 7. การลดการเผาในพื้นที่การเกษตร

3.3 ประโยชน์ที่ได้รับต่อหน่วยงานภายในสังกัดของกรมส่งเสริมการเกษตร

(โปรดระบุอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย และนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้)

3.1 ได้รับความรู้ด้าน การฟื้นฟูพื้นที่เกษตร อย่างยั่งยืน

3.2 ได้เรียนรู้เทคนิคและนวัตกรรมจากประเทศอื่น ๆ ในเอเชีย ที่สามารถนำมาปรับใช้ในบริบทของประเทศไทย

3.3 สามารถนำแนวทางการปฏิบัติที่ดี มาประยุกต์ใช้ในระดับพื้นที่ของเกษตรกร

3.4 เข้าใจแนวทางในการจัดการระบบนิเวศการเกษตรแบบองค์รวม เชื่อมโยงกับการส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ เช่น การอนุรักษ์ดิน น้ำ และความหลากหลายทางชีวภาพ

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

4.1 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....

4.2 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ส่วนที่ 5 จะนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างไรบ้าง

* ขอให้ระบุข้อเสนอ/แนวทางในการนำมาประยุกต์ใช้หรือขยายผลการยกระดับการพัฒนาภาคการเกษตรของประเทศไทย

5.1 การส่งเสริมการเกษตรเชิงนิเวศ ปรับเปลี่ยนวิธีการเพาะปลูกให้สอดคล้องกับระบบนิเวศใช้ปุ๋ยอินทรีย์ พืชคลุมดิน พืชหมุนเวียน พัฒนาองค์ความรู้และระบบเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเกษตรกร

5.2 การฟื้นฟูพื้นที่เสื่อมโทรม ส่งเสริมวนเกษตร และการปลูกป่าเศรษฐกิจผสมผสาน ใช้เทคโนโลยี GIS ในการวิเคราะห์และวางแผนการฟื้นฟู

5.3 การพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพในพื้นที่ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เกษตรเชิงฟื้นฟูในภูมิภาคต่าง ๆ ผลักดันการฝึกอบรมแบบ “เกษตรกรสอนเกษตรกร” ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและนวัตกรรมในท้องถิ่น

ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....
(นายดุสิต ชินวงศ์)
ตำแหน่ง.....
ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร
ลงวันที่..... ๑ กค ๖๕

ผู้ประสานงาน

ชื่อ-นามสกุล ณิชรา สามบุญศรี

โทรศัพท์ (หน่วยงาน) 02-9406100

e-mail: (หน่วยงาน) Agriman34@gmail.com

รูปภาพประกอบประชุมเชิงปฏิบัติการ FOLUR Asia Technical Workshop on Restoration

